

15.11.2006

FI.PLM.15226
1271/5820/2006

Puolustuspoliittinen osasto/Sallinen, Heikinheimo

UTP 29/2006 vp

SUOMEN, RUOTSIN JA NORJAN VÄLINEN PUOLUSTUSYHTEISTYÖ

Norjan ja Ruotsin yhteistyö on puolustuksen alalla vilkasta ja laaja -alaista. Säännölliset tapaamiset eri tasoilla luovat pohjan ja määrittävät suuntalinjat yhteistyölle, jota tehdään mm. seuraavissa kysymyksissä:

1) *Materiaaliyhteistyö*: kahdenvälissä yhteistyöryhmissä identifioidaan projektit, joita sen jälkeen kehitetään yhdessä eteenpäin. Norja on uusimassa taisteluhävittäjäkalustoaan, yhteensä 48 konetta, vuodesta 2008 alkaen. Vaihtoehtoina on mainittu Eurofighter ja Joint Strike Fighter (JSF), mutta kummankin hävittäjän kustannustaso on noussut (esim. JSF 40 miljardista 70 miljardiin kruunuun, n. 9 miljardia euroa). Ruotsi pyrkineekin vahvistamaan JAS-Gripenin mahdollisuuksia tulla valituksi.

2) *Yhteistyö kriisinhallintaoperaatioissa*: harjoitusyhteistyötä tehdään NORDCAPSIn (Nordic Coordinated Arrangement for Military Peace Support) ja Naton rauhankumppanuusohjelman puitteissa. Mailla on kriisinhallintajoukkoja samoissa operaatioissa ja kontribuutio mm. UNIFIL II:ssa (merikomponentti). Maat suunnittelevat yhteistä osallistumista mahdolliseen vahvennettuun Darfurin operaatioon. Sopimukseen perustuvaa yhteistyötä löytyy lisäksi pelastusalalla.

Ruotsi nostaa panostaan kansainvälisissä operaatioissa vuoteen 2009 mennessä 2000 sotilaaseen ja lisää kansainvälisen toiminnan rahoitusta nykyisestä 1,5 miljardista kruunusta 2,85 miljardiin kruunuun (n. 320 miljoonaa euroa). Norjan tavoitteena on kaksinkertaistaa kriisinhallintaan kohdennettava rahoitus nykyisestä 760 miljoonasta kruunusta 1,6 miljardiin kruunuun (n. 200 miljoonaa euroa) aikavälillä 2007–2010.

3) *Suora yhteistyö puolustushallintojen välillä*. Erityisinä painopisteinä ovat perinteisesti olleet tutkimus ja koulutus sekä henkilöstön kehittämiseen (personalutveckling) liittyvät kysymykset. Viime vuosien aikana Ruotsin Nato-yhteensopivuus kaluston ja koulutuksen osalta ovat helpottaneet ja vahvistaneet naapurimaiden yhteistoimintaa. Ruotsi on Norjan tavoin liittymässä mm. Naton NSAC-aloitteeseen (Nato Strategic Airlift Capability), joka koskee Boeing C-17 kuljetuskoneiden hankkimista halukkaiden Nato-maiden käyttöön.

Norja panostaa pohjoisten alueiden valvontaan alueellisen puolustuksen nojautuessa Naton artikla viiteen. Ruotsin uhkakuvatarkastelu on mahdollistanut asteittaisen luopumisen aluepuolustukseen soveltuvista joukoista. Erilaisista ratkaisusta huolimatta on maiden asevoimien transformaatio monilta osin samansuuntaista, josta aiheutuu lisääntyvä yhteistyön tarve.

Ruotsin puolustusvoimien komentaja, kenraali Håkan Syrén on syksyn aikana pitämässään puheissa aktiivisesti etsinyt uutta suuntaa pohjoismaiselle yhteistyölle puolustuskysymysten alalla. Kansliapäälliköiden ja puolustusvoimien komentajien välisessä kokouksessa lokakuun lopussa teemana oli pohjoismaisen yhteistyön kehittäminen ja vahvistaminen. Nykyiset järjestelyt, kuten NORCAPS ja NORDAC tarjoavat mahdollisuuden nykyistä syvempään yhteistyöhön.

Oslossa 3.11. järjestetyssä seminaarissa, The Road to Nato's Riga Summit, ja siellä pitämässään puheessa Syrén tarkasteli erityisesti Ruotsin ja Norjan kahdenvälistä yhteistyötä. Lähtökohtana on se, että Ruotsi ja Norja ovat tällä hetkellä käymässä läpi ase-

15.11.2006

FI.PLM.15226
1271/5820/2006

Puolustuspoliittinen osasto/Sallinen, Heikinheimo

voimien transformaatioprosessia, joka kummassakin maassa on hyvin samankaltainen. Kumpikin maista on luopunut suuriin joukkomääriin perustuneesta armeijan kokoonpanosta (invasionsförsvar) ja siirtynyt pienempiin ja nopeampiin joukkoihin (insatsförsvar). Samanaikaisesti kumpikin maa pyrkii monipuolisesti kehittämään olemassa olevia ja uusia voimavaroja.

Teknologian kehitys ja kustannustason huomattava nousu ovat kuitenkin pakottamassa puolustushallintoja kehittämään rajoitetun määrän valittuja kykyjä. Syrén esittää, että tekemällä laajempaa yhteistyötä eri maiden kanssa, voitaisiin puuttuvia kykyjä täydentää kumppanimaan voimavaroilla. Erityisenä mahdollisuutena Syrén mainitsee Norjan, jonka kanssa voitaisiin tehdä nykyistä syvempää yhteistyötä mm. materiaalihankintojen, ylläpidon, koulutuksen ja harjoitustoiminnan osalla. Näin saavutetaan merkittäviä hyötyjä voimavarojen kehittämisessä. Syrénin mukaan tavoitteena on esitellä ensi vuonna tarkempi suunnitelma konkreettisista yhteistyön alueista ja mahdollisuuksista. Ajatus ei sinänsä ole uusi. Syrén puhui tiivistetyn yhteistyön mahdollisuuksista jo vuosi sitten Oslossa pidetyssä Norjan 100-vuotisjuhlaan liittyneessä juhlaseminaarissa 2.11.2005.

Suomen yhteistyö Ruotsin ja Norjan kanssa

Yhteistyötä Norjan ja Ruotsin kanssa kehitetään monenkeskeisesti NORDCAPS - ja NORDAC (Nordic Armaments Cooperation)- järjestelyiden puitteissa. Toiminta ulottuu hallinnonalan johdosta aina virkamiesvaihtoon ja koskettaa sekä sotilas- että siviilihenkilöstöä. Pohjoismaisen taisteluosaston (Swe, Nor, Est, Fin ja Irl) valmistelutyössä hyödynnetään NORDCAPS-järjestelyn rakenteita. NORDCAPS:n puitteissa on myös kehitetty yhteisiä projekteja, joilla tuetaan kolmansien maiden puolustushallintoja Länsi-Balkanilla ja Ukrainassa. NORDCAPS-järjestelyn tavoitteena on mahdollistaa joustava sotilaallinen kriisinhallintayhteistyö pohjoismaiden välillä.

NORDAC-yhteistyön puitteissa Pohjoismaat kehittävät lukuisia materiaalihankintoja yhteistoiminnassa pohjoismaisen puolustustarviketeollisuuden kanssa. Materiaaliyhteistyöllä pyritään parantamaan mm. pohjoismaisen taisteluosaston logistista toimivuutta. Suomi toimii vuosina 2007–2008 NORDACin puheenjohtajana tavoitteenaan mm. puolustustarviketeollisuuden kaupan esteiden vähentäminen.

Suomi osallistuu sekä Norjan että Ruotsin kanssa kahden- ja monenvälisiin sotilaallisiin harjoituksiin NORDCAPSin ja Naton rauhankumppanuusohjelman puitteissa. Vuoden 2007 aikana tulee korostumaan harjoitustoiminta EU:n taisteluosastoihin liittyen. Suomi toimii yhteistyössä kriisinhallintaoperaatioissa Ruotsin ja Norjan kanssa. Suomi ja Ruotsi allekirjoittivat keväällä 2006 Itämeren alueen operatiivisen meritilannekuvan vaihtoa koskevan yhteistoimintapöytäkirjan. + + +